

**ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံနှင့်ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု
ကျောင်းသားတွေကို ဘယ်လိုသင်မလဲ
ဒေါက်တာသိန်းလွင်(ပညာရေး)**

နိဒါန်း

ယနေ့ခေတ်မြန်မာနိုင်ငံကျောင်းများသည် ကျောင်းသားများ၏လွတ်လပ်စွာ သင်ယူခွင့်ကိုလည်း အားမပေး ၊ ဆရာများက အားသွန်ခွန်စိုက်သင်ကြားပေးခြင်းလည်း မရှိ ၊ အသင့်စီမံထားသော ဖတ်စာအုပ်များကို အလွတ်ကျက်၊ အလွတ်ဖြေစနစ်က လွှမ်းမိုးနေသဖြင့်ပြုပြင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ဤဆောင်းပါးက ဖော်ပြပါသည်။

ပညာရေးတွင် သင်ပေးတာကအဓိကလား ၊ သင်ယူတာက အဓိကလား ဆိုသည်ကို အလေးအနက်ထား စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ စာသင်ကျောင်းစနစ်မပေါ်မီ ရှေးခေတ်အခါက သင်ယူမှုသာအဓိကဖြစ်ပါသည်။ အမဲလိုက် ၊ ငါးဖမ်း ၊ စိုက်ပျိုး အလုပ်များကို အစဉ်အဆက်သင်ယူလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်မှာ သာကေ ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ ၊ ကွန်ဖြူးရှပ်၊ ပလေတိုအစရှိသည့် အတွေးအခေါ်ရှင်ကြီးများပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် ၎င်းတို့၏ အတွေး အခေါ်အယူအဆများကို သင်ကြားပို့ချပေးသည်မှအစပြု၍ တစ်စတစ်စကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး သင်ပေးသည့်အစဉ်အလာ ထွန်းကားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားလာပြီးနောက် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများသည် စာပေသင်ကြားပေးသောနေရာဌာနများ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်မှုအောက်ရောက် သွားပြီးနောက် စာသင်ကျောင်းစနစ်သည်အင်္ဂလိပ်စနစ်သို့ပြောင်းလဲပြီး အင်္ဂလိပ်အလိုကျ သင်ပေးခြင်းကိုသာ အဓိကထားခဲ့သည်။ ဤဆောင်းပါးသည် ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင် အားထုတ်သင်ယူခြင်းနှင့် ဆရာများ၏ဦးဆောင်မှုကဏ္ဍကို မျှတစေသော "သင်ယူမှုကိုပဟိုပြုသည့် သင်ကြားနည်းစနစ်" ကို ဆွေးနွေးတင်ပြပါမည်။

ဆရာပဟိုပြုစနစ်လိုအပ်ပါသလား။

ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာ ဓလေ့ထုံးစံများကို သင်ကြားပို့ချပေးသည့် ကျောင်းများသည် ဆရာကို ပဟိုပြုသည့်ပညာရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးပါသည်။ ဆရာက သူဆည်းပူးရရှိထားသော ဗဟုသုတများနှင့် ယုံကြည်ရာ အတွေးအခေါ်အယူအဆများကို ကျောင်းသားများသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော ပညာရေးမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဆရာနှင့်ကျောင်းသားများသည် ဒေသတစ်ခုတွင် နေထိုင်ကြပြီး ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံ တူညီသူများဖြစ်လျှင် ဆရာ၏အတွေးအခေါ်အယူအဆက တပည့်ကို လွှမ်းမိုးခြင်းသည် အန္တရာယ်မရှိပါ။

ယနေ့ခေတ်သည် ဒေသတစ်ခုမှ တစ်ခု နိုင်ငံတစ်ခုမှတစ်ခု ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေခြင်း ပညာသင်ယူရန်သွားရောက်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံနှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု အမျိုးမျိုး ရှိသူများ ရောနှောလာသည့်ကာလဖြစ်၍ ဆရာတစ်ဦး၏ယုံကြည်ရာ အတွေးအခေါ်အယူအဆများကို ကျောင်းသားများအပေါ် လွှမ်းမိုးစေခြင်းမဖြစ်သင့်ပါ။ ထို့အပြင် ဒီမိုကရေစီအလေ့အကျင့်များ ထွန်းကား ကျယ်ပြန့်လာသည်ပြီဖြစ်၍ အတွေးအခေါ်အယူအဆကွဲပြားမှုများကို စာသင်ခန်းအတွင်း၌လည်း ခွင့်ပြုလာပြီဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာ၏အတွေးအခေါ်အယူအဆလွှမ်းမိုးမှုကို ဖြစ်စေသော"ဆရာပဟိုပြုသင်ကြားနည်း စနစ်" သည် ယနေ့ခေတ်ကာလနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိပါ။

ကလေးပဟိုပြုစနစ် ကျင့်သုံးသင့်ပါသလား။

ကလေးတစ်ဦးချင်း၏ ပုဂ္ဂလိက ဖွံ့ဖြိုးမှု (Individual Development)ကို ဦးစားပေးလိုသူတို့က ကလေးပဟိုပြု (child-centered) စံနစ်ကို ကျင့်သုံးလိုကြသည်။ ကလေးပဟိုပြုပညာရေးစနစ်တွင် ကျောင်းသားက သင်ယူလိုသည့်အကြောင်းအရာကို ရွေးချယ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သင်္ချာမတွက်လိုဘဲ ပန်းချီဆွဲလိုလျှင် ဆွဲနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ကလေးပဟိုပြုကျောင်းများကလည်း ကျောင်းသား၏စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးရသည်။ ကလေးတစ်ဦးသည် မိမိကိုယ်ကို ပဟိုပြုမှုလွန်ကဲလာလျှင်၊ လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးဘက်တွင် အားနည်း လာပြီး ရိုင်းပင်းကူညီလိုစိတ်များ လျော့နည်းလာနိုင်ပါသည်။

အရွယ်မရောက်သေးသည့် ကျောင်းသားဘဝတွင် ကလေးများ၏ဖွံ့ဖြိုးမှု (child-development) ကို နားလည်တတ်ကျွမ်းသော ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် သင်ယူစေခြင်းသည် ပိုမိုထိရောက်သည် ဟု ယူဆပါသည်။ ကလေးတစ်ဦးစီ၏ဉာဏ်ရည်ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုလည်း တိုးတက်စေပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှသင်ယူ သည့် အလေ့အထကိုလည်း ရရှိစေနိုင်သည့် သင်ကြားနည်းစံနစ်မျိုးကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ ကလေးတစ်ဦး သည် ပတ်ဝန်းကျင်မှသင်ယူသည့်အဆင့်မှ တဖြည်းဖြည်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီး၊ သင်ယူသည့်နည်းလမ်းများ တတ်မြောက်လာသည့်အချိန်ရောက်မှသာ ကျောင်းသားဗဟိုပြု (student-centered) နည်းစံနစ်ကို ကျင့်သုံး သင့်ပါသည်။ အဆောက်အဦများတည်ကာစတွင် ငြိမ်းဆင်သကဲ့သို့ ကျောင်းသားငယ်တစ်ဦး သင်ယူကာစ တွင် ဆရာက ငြိမ်းသဖွယ်ပါဝင်သင့်သည်။ အဆောက်အဦရပ်တည်ထည်ဝါနိုင်ပြီ ဆိုလျှင် ငြိမ်းမလိုတော့ပါ။

အကြံပြုလိုသည်မှာ ကျောင်းသားငယ်များအတွက် ကလေးဗဟိုပြု (child-centered) စနစ်ကို မသုံးဘဲ ဉာဏ်ရည်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မှသင်ယူမှု နှစ်မျိုးစလုံးပါဝင်သည့်စနစ်ကို သုံးသင့်သည်။ လေ့ လာသင်ယူသည့်နည်းစံနစ်များ တတ်မြောက်ပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်တတ်သည့် အရွယ်ရောက်မှသာ ကျောင်း သားဗဟိုပြု (student-centered) စနစ်ကို ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။

စာမေးပွဲဗဟိုပြုစနစ် မဖြစ်သင့်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိပညာရေးစနစ်သည် စာမေးပွဲကို ဗဟိုပြုထားသည်။ အစိုးရကလည်း စာမေးပွဲကို ဗဟိုပြု၊ ဆရာကလည်း စာမေးပွဲကို ဗဟိုပြု၊ ကျောင်းသား ကလည်း စာမေးပွဲကို ဗဟိုပြု၊ မိဘကလည်း စာမေးပွဲကို ဗဟိုပြုကြသည်။ စာမေးပွဲအောင်ရန်၊ ဂုဏ်ထူးထွက် ရန်နှင့် အမှတ်ကောင်းရန်အတွက်သာ ရည်မှန်းကြသဖြင့် စာသင်ခန်းသည် ကျောင်းသားများ သင်ယူရာဌာန မဟုတ်တော့ဘဲ စာမေးပွဲဖြေရန် လေ့ကျင့်ပေးသောဌာနအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားတော့သည်။ ဆရာများ ကလည်း ကျောင်းသားများအားသင်ခန်းစာများကို နားလည်၍ ကျွမ်းကျင်စွာအသုံးပြုနိုင်မည့် နည်းစံနစ်များ ကို အသုံးမပြုဘဲ အလွယ်တကူမှတ်မိစေနိုင်သည့် လင်္ကာရွတ်ဆိုသင်ကြားနည်းများကို အသုံးပြုနေကြသည် ကို အများအပြားတွေ့ရသည်။ ကျောင်းသားများကလည်း စာမေးပွဲဖြေဆိုရုံသက်သက်သာ ကျက်မှတ်ပြီး ဖြေပြီးလျှင် မေ့သွားကြသည်။ ပို၍ဆိုးသည်မှာ စာကိုပင် မကျက်တော့ဘဲ မသမာသည့်နည်းလမ်းများကို သုံးလာကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပညာရေးစနစ်တွင် စာမေးပွဲဗဟိုပြုစနစ်ကို ပြင်ရန်လိုအပ်ပြီး “သင်ယူမှုကို ဗဟိုပြု” သည့် နည်းစံနစ်ကို သုံးသင့်သည်။

သင်ယူမှုကို ဗဟိုပြုတယ်ဆိုတာဘာလဲ။

ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုကို ဗဟိုပြုရန်အတွက် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် (Learning Environment) ကောင်းရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းက ကျောင်းသားများ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးအတွက် အသုံးဝင်မည့်အတတ်ပညာ နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ပေးနိုင်ရမည်။ ဆရာက ဘာသာရပ်ကိုလည်းကျွမ်းကျင်၊ ကျောင်းသားများကိုလည်းနားလည်၊ ကျောင်းသားများနှင့်ကိုက်ညီမည့် သင်ကြားနည်းစံနစ်များ ကိုလည်း ထိရောက်အောင် အသုံးပြုနိုင်သူဖြစ်ရမည်။ စာသင်ကျောင်းကလည်း ကျောင်းသားများကို စိတ်ရွှင် လန်းစေသည့်နေရာမျိုးဖြစ်ရမည်။ ကျောင်းသားများအတွက်လည်း မိမိတို့ လေ့လာ သင်ယူလိုသည့် ဘာသာရပ်ကို သင်ယူနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများတန်းတူရှိရပါမည်။ ကျောင်းသား ကလည်း သင်ယူမှုကို ဗဟိုပြု၊ ဆရာကလည်း ကျောင်းသားသင်ယူနိုင်အောင် လမ်းညွှန်၊ မိဘကလည်း သင်ယူမှုကိုအားပေး၊ အစိုးရကလည်း ပံ့ပိုးကူညီလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ပညာရေးကို ပြန်လည်မြှင့်တင်နိုင်ပြီး၊ သင်ယူမှုလူ့အဖွဲ့အစည်း (Learning Society) ကိုတည်ဆောက်နိုင်ပါမည်။

သင်ယူမှုကို ဗဟိုပြုတဲ့စံနစ်မှာ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေရဲ့အောင်မြင်မှုကို ဘယ်လိုတိုင်းတာ စစ်ဆေး နိုင်သလဲ။

စာသင်နှစ်တစ်ခု၏အဆုံးတွင် စာမေးပွဲစစ်၍ ကျောင်းသားများအား အောင်/ရှုံး သတ်မှတ်သော စာမေးပွဲစံနစ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် Summative Assessment ဟုခေါ်ပါသည်။ “အဆုံးသတ်စာမေးပွဲ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ယနေ့ခေတ်ပညာရေးအယူအဆအရ သင်ယူမှုသည် ပြောင်းလဲတိုးတက်နေသောဖြစ်စဉ်

ဖြစ်၍ အဆုံးသတ်စာမေးပွဲဖြင့်စစ်ဆေးခြင်း မပြုသင့်ကြောင်း ပညာရှင်များက အကြံပေးကြသည်။ ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူနေသည့်ဖြစ်စဉ်အတွင်းစစ်ဆေးသည့်နည်းစံနစ် (Formative Assessment) ကို အားပေးသည်။ ကျောင်းသား၏သင်ယူမှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် စစ်ဆေးနည်းမျိုးဖြစ်သည်။ ကျောင်းသား၏ သင်ယူမှုအခက်အခဲကိုတွေ့ရှိလျှင် သင်ယူနိုင်မည့်နည်းလမ်းကောင်းကို ညွှန်ပြသည့်နည်းစံနစ်ဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်တစ်ဦးသည် လူနာ၏ရောဂါအားရှာဖွေတွေ့ရှိလျှင် ရောဂါကို ကုသနိုင်မည့်ဆေးဝါးကိုပေးသည့်နည်းမျိုးဖြစ်သည်။ ကျောင်းသား၏အခက်အခဲကိုဖြေရှင်းပေး၍ သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်အောင် ကူညီခြင်းသည် အဆုံးသတ်စာမေးပွဲစစ်၍ အတန်းချအပြစ်ပေးသည့်နည်းနှင့် မယှဉ်သာအောင်လေးနက်ပြီး တန်ဖိုးကြီးမားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးစံနစ်တွင် သင်ခန်းစာသင်ယူနေစဉ် စစ်ဆေးသည့် Formative Assessment နည်းစံနစ်ကို ကျင့်သုံး သင့်ကြောင်းအကြံပြုလိုပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အကြံပြုချက်

ပညာရေး၏ရည်မှန်းချက်များတွင် အသိဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုး၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်နိုင်သော ပညာဉာဏ် (Wisdom) သည် အမြင့်ဆုံးသော ရည်မှန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ပညာရေးစံနစ်သည် ကျောင်းသားများကို ဘဝအတတ်သက်တာအသုံးဝင်မည့် ဗဟုသုတနှင့်နည်းပညာများကို ပေးစွမ်းနိုင်ယုံမျှမက စဉ်းစားဆင်ခြင်နိုင်သော ပညာဉာဏ်ကိုပေးသည့် ပညာရေးမျိုးဖြစ်သင့်ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီပညာရေးစံနစ်ကို ကျင့်သုံးကြသော နိုင်ငံများသည် "တက်ကြွစွာသင်ယူခြင်းနှင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း" (Active Learning and Critical Thinking) သင်ကြားနည်းစံနစ်များကို အသုံးပြုကြပါသည်။ ဤနည်းစံနစ်သည် ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင်အားထုတ်သင်ယူမှုကို အားပေးပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ်ကိုလည်း တိုးတက်စေပါသည်။ ထိုမျှမက ဆရာ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း မြင့်မားစေပါသည်။ မြန်မာလူမျိုးများ၏ မိရိုးဖလာအစဉ်အလာအရ ဆရာများကို အန္တဂိုဏ်းဝင်များအဖြစ် တန်ဖိုးထားကြသဖြင့် ဆရာ၏အခန်းကဏ္ဍကို မှေးမှိန်စေသော "ကလေးဗဟိုပြု" နည်းစံနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိပါ။ ထို့ပြင် ဒီမိုကရေစီစံနစ်ကို တည်ဆောက်နေသော ကာလဖြစ်၍ ဆရာ၏အတွေးအခေါ်အယူအဆ ကျောင်းသားများအပေါ် လွှမ်းမိုးစေနိုင်သည့် "ဆရာဗဟိုပြု" စံနစ်ကိုလည်း မသုံးသင့်ပါ။ "သင်ယူမှုကို ဗဟိုပြု"သော သင်ကြားနည်းစံနစ်ဖြင့်သာ သင်ကြားပေးသင့်ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

thein.lwin@thinkingclassroom.org